

Beinhardt

LEGELIVET

ALEXANDER WAHL

alexanderwahl32@gmail.com

Alexander Wahl (f. 1963) er veileder og spesialist i allmennmedisin og arbeider ved Kurbadet legesenter. Han er også redaktør for primærhelsetjenesten i Helsebiblioteket.

Det var en gang en svigermor som skulle bytte en hofte. På samme tid hadde svigersønnen fått rikelig med fritid og begynt på knivmakerkurs.

I en liten by er fritidstilbudet mer begrenset i en storby. Det betydde at svigersønnen, som nå var blitt turnuslege, så ut over sine sedvanlige interesser og meldte seg på knivmakerkurs. Flere av de andre turnuslegene gjorde det samme. Kurslederen var en trivelig trønder med skinnvest og håndlag. «Her ska vi hygg oss og fortell goe historia», sa mannen, og turnuslegen vridde seg litt i stolen. Lite hadde han å tilby på sin flate østlandsdialekt.

Kurset gikk over flere kvelder, og sakte ble knivskjeftet til og sliren formet. Til slutt sto han der stolt med en liten skarp tollekniv i hånden – den var hans. Den neste kniven kunne bli en større utfordring, for de som hadde ambisjoner, sa kurslederen. Han var elgjeger og fortalte om hvor på elgen man fant de beste benemnene til å felle inn i knivskjeftet. I elgens lårhals fant man sterke saker, rene elfenbenet! Turnuslegen måtte tenke litt på det. I histologien hadde han lært om benlamellene som lagvis krysset hverandre som gotiske buer, og hvordan naturen gjennom mysteriøse fysiologiske prosesser styrket benstrukturen slik at den ble sterkest akkurat der hvor belastningen ble størst.

Lårhalsen var knallhard. Det hadde han selv erfart på operasjonsstuen da han assisterte kirurgen som svettende sagde seg gjennom trabekel for trabekel. Pasienten lå våken på benken, men de skjærende sagelydene var blitt forsøkt dempet med morfinrus og hodetelefoner med favorittmusikken. Det hendte at pasienten sang litt halvartikulert med – kirurgikaraoke med syngende sag. Da kappearbeidet var avsluttet, tok kirurgen ut benknoken, tråkket på pedalbøtten, og klang sa det. Så var knoken sjokkerende nok i søpla.

Hardt ben er vakkert, det er en ressurs som ikke burde skusles bort. Med polering kan det skinne som et speil. Elfenben og hvalrosstann har vært handelsvare i århundrer. Selv neandertalermennesket fant glede i benpipenes fløytespill. Vi snakker om gamle tradisjoner, glemte tradisjoner.

Turnuslegen var ikke elgjeger, men han hadde en svigermor som skulle skifte ut hoften. Så på forsiktig vis spurte han svigermoren om ikke benstumpen hennes kunne brukes til noe nyttig, få et nytt liv så å si. Informert samtykke ble gitt – båndet mellom svigermor og svigersønn ville bli styrket om han fikk en bit av henne. Noen gir en hårlokk, andre gir noe mer håndfast. Den nye kniven var nesten i boks.

Men det gjensto én ting: få tak i hofteknoken. Svigermoren satset på direkte forespørsel, hun antok at hun hadde råderett over egen kropp, men der tok hun sannelig feil. Overlegen ble rasende sint og anså forespørselen som uetisk.

At knokkelen gikk i søpla var altså greit, men ikke gjenbruk. Definisjonsmessig utgjør organisk avfall smittefare straks organet fjernes fra kroppen – slik er det med hygieneregler selv om svigermoren var ren.

Så historien slutter heldigvis der – kniven ble til uten intarsia, uten benornament, og turnuslegen slapp rettsforfølgelse og melding til fylkeslegen.

Publisert: 16. oktober 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0697
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. februar 2026.